

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Prostovoljno in obvezno delo

Obsežna javna dela — najboljšo sredstvo zoper brezposelnost.
— Obvezno delo. — Prostovoljno delo. — Vojaška organizacija.

Dandanes živimo v čudnih časih: v Ameriki (in tudi drugod!) mečejo žito v vodo ali ga pa sežigajo, na drugi strani pa na milijone delovnih ljudi nima koščka kruha. V fabrikah in trgovskih skladiščih je nakopičenih čevljev in obleke, da se omare lomijo, na drugi strani pa na milijone brezposelnih ljudi nima niti za v nedeljo oprane srajce. Človeški um je iznašel stroje, ki v par urah lahko izdelajo blaga, da bi se lahko vsi ljudje v blagostanju kar valjali, na drugi strani pa kapitalistična lakomnost in sebičnost ne dá, da bi vsi uživali sadove človeškega uma vsaj v potrebni meri, ampak si hoče vse sama za sebe prisvojiti. Tako doživljamo na eni strani neizmerno bogastvo in izobilje, na drugi pa glad. To nasprotje nam dokazuje, da je človeška družba dandanes silno bolna!

Najočividnejši znak te splošne bolezni človeške družbe pa je brezposelnost.

Brez dela in brez zaslužka in kruha je po uradnih podatkih danes na svetu nad 100 milijonov ljudi. Toliko vesti pa ima današnja človeška družba pri vsi svoji kosmatosti le še, da vé, da teh 100 milijonov ljudi ne sme pustiti poginiti od lakote, ampak mora zanje skrbeti in jih prerediti. Zato imajo že skoraj vse moderne države posebno zakonodajo o podporah za brezposelne.

Stroški za podpore brezposelnim pa so zadnja leta povsod silno narasli in gredo že v težke milijarde! Visoki stroški za brezposelne že res ogrožajo ravnotežje v državnih proračunih (v Angliji, v Nemčiji itd.) in zato so državniški začeli misliti na to, kako bi te stroške napravili produktivne, t. j. kako bi s tem denarjem brezposelne ne le podpirali, ampak kako bi s tem denarjem tudi nekaj ustvarjali, zlasti kaj takega, kar bi nekaj neslo, čeprav šele čez čas.

Moderni državniški so začeli v svoji stiski posnemati staroegiptovske kralje (faraone). O tem je »Kmeti list« že pisal. Tudi v starem Egiptu so že poznali »krizo« in tudi ljudi brez dela je bilo dovolj. Za te je moral skrbeti faraon. Pa so rekli faraoni: »Če že moram na tisoče ljudi rediti, pa naj ti ljudje tudi delajo, čeprav ne veliko; nekaj se bo pa le poznalo!«

Tako so začeli delati tudi danes: »če je brezposelne že treba rediti, naj tudi nekaj delajo!« Takšno skrbstvo za brezposelne imenujejo »produktivno skrbstvo za brezposelne.«

Najbolj velikopotezno bodo organizirali produktivno skrb za brezposelne v Nemčiji. Tam so vpeljali (pod Hitlerjem) obvezno dolžnost do dela. Vsak 20 leten fant bo moral določeno dobo delati v posebnih delavskih oddelkih, kjer bo dobil hrano, obleko, stanovanje in nekaj malega plače, a ne v denarju, ampak samo nakaznico na različno blago (perilo, obleka, čevlji itd.). Država pa bo prispevala za izvršitev raz-

nih javnih del okoli 3 in pol milijarde zlatih mark!

Obvezno dolžnost do dela poznajo več let tudi že v Belgiji, kjer so delavci za časa izpolnjevanja svoje dolžnosti organizirani tudi skoro po vojaško. Zato vidijo nekateri v obvezni, vojaško organizirani dolžnosti do dela samo prikrito vojaško dolžnost (Bolgari, Nemci, Ogrji in Avstrijci smejo po mirovnih pogodbah vzdrževati le skromne armade, op. ur.).

V Avstriji vpeljujejo baš sedaj prostovoljno delo. To se pravi: Nihče ni prisiljen vstopiti v delavsko četo, ampak če vstopi, se mora podvreči za določeno dobo vsem predpisom. Tudi Avstrija je določila lepe milijone šilingov za javna dela, ki jih bodo izvršili »prostovoljni delavski bataljoni.«

V Italiji poznajo dolžnost do dela že dolgo in priznati je treba, da je fašizem v Italiji v tem oziru izvršil svojo nalogo odlično. V Belgiji pa

so prav te dni sprejeli zakon, ki določa 1 milijardo belgijskih frankov za javna dela.

Na Češkem obvezne dolžnosti do dela še nimajo, zato pa so razpisali veliko notranje posojilo, ki je vrglo skoro že 2 milijardi čeških kron, te pa bodo porabili tudi samo za javna dela.

V splošnem vidimo torej, da se je položaj delavstva izpremenil tako, da mora delavec dandanes delati skoro le še za hrano in za stanovanje in za silno skromno denarno odškodnino, skoro kakor vojak, ki za časa svoje službe tudi ne dobi drugega kakor hrano, obleko, stanovanje in nekaj malega v denarju.

Pri nas zaenkrat obvezne ali neobvezne dolžnosti do dela še ne poznamo, ampak delimo v glavnem še vedno »miloščino«. Miloščina pa je nekaj trdega, da ne rečemo nemoralnega, kajti vsak človek nima le pravice do življenja, ampak ima tudi dolžnost živeti. Če pa je živeti dolžan, ima tudi pravico do življenjskih potrebščin in pravico in dolžnost do dela. Zato bomo morali tudi mi prej ali slej skrbstvo za brezposelne organizirati po vzoru drugih držav, da bodo ljudje imeli delo in da jim ne bo treba moledovati za »gnadljivo podporo«.

Velika manifestacija kmetске mladine

združena

s tekmo koscev »Zveze kmetских fantov in deklet« za prvenstvo Slovenije

se vrši v nedeljo 18. junija t. l. ob 2. uri pop. v Št. Vidu nad Ljubljano pod pokroviteljstvom ministra tov. IVANA PUCLJA. — Za vse udeležence dovoljena četrtinska vožnja. — V nedeljo 18. t. m. vsa kmetška mladina v Št. Vid nad Ljubljano!

Likvidacija agrarne reforme

Predložena sta dva zakona: eden za severne in eden za južne kraje —

Znižana odkupnina

Med najvažnejše socialno-politične in agrarno-politične zakone spada pri nas brez dvoma zakon o agrarni reformi, ki naj uveljavi načelo: Zemlja naj bo last tistega, ki jo obdeluje.

Ta zakon je še posebno važen za Slovenijo, kjer naj prinese tisočim rodbin skromno samostojno gospodarsko življenje.

Borba za izvedbo agrarne reforme se vleče pri nas že skoro 15 let. Velike razlike v gospodarskih sistemih raznih pokrajin naše države so pa končno likvidacijo agrarne reforme silno zavlačevale.

Sedaj pa je prišla le ura odločitve in če vsi znaki ne varajo, bo zakon o likvidaciji agrarne reforme prav kmalu v skupščini dobil svojo končno obliko. S tem pa seveda še ni rečeno, da bo boj za agrarno reformo za večno pokopan.

Prvotni osnutek zakona o likvidaciji agrarne reforme so sedaj nadomestili z dvema zakonoma: eden naj velja za severne, drugi pa za južne kraje. O obeh zakonih bo parlament nujno

razpravljati te dni. Čim bo zakon za severne kraje sprejet, bomo o njem podrobno poročali.

Agrarni interesi!

V nedeljo 18. junija t. l. bo ob 10. dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta,

občni zbor

Zveze slovenskih agrarnih interesentov, katerega se v lastnem interesu udeležite polnoštevilno.

Četrtinska vožnja po železnici

Za občni zbor »Zveze slovenskih agrarnih interesentov«, ki se vrši v nedeljo, dne 18. junija t. l. ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, je dovoljena po železnici četrtinska vožnja. Vsak udeleženec naj kupi na vstopni postaji z legitimacijo polovično karto, katere pa naj v Ljubljani ne odda, temveč jo shrani, ker velja ista za povratek nazaj.

Gospodarske konference

Konferenca agrarnih držav v Bukarešti — Svetovna gospodarska konferenca v Londonu

Bodoči zgodovinarji, ki bodo opisovali položaj današnjih držav po svetovni vojni, bodo imenovali povojno dobo brez dvoma »doba konference«; in če bodo ti zgodovinarji ljubili resnico, bodo to dobo imenovali »doba brezuspešnih konference«.

Od 1. 1918. naprej smo imeli že nebroj konference agrarnih držav, kjer so državniki in zastopniki gospodarstva pač vedno ugotavljali, »da je slabo« in »da tako ne gre naprej«, toda nikjer pa niso povedali ali celo sklenili nekaj, s čimer bi se bile dale razne gospodarske neprilike odpraviti. Godilo se je tako kakor se je godilo v še nedavni dobi pri nas, ko je vsak »govornik« — vsak seveda »velik politik«! — udrihal na vso moč po previsokih davkih, nihče pa ni nikdar povedal, odkod naj jemlje državna uprava denarna sredstva za urejeno državno upravo — brez denarja... Zato je svet postal glede konference in njihovih uspehov že precej nezaupljiv!

Mi vsi vemo, da se nahajajo dandanes v največji gospodarski stiski baš agrarne države. Cene kmetijskih pridelkov so zaradi silne nadprodukcije po vojni neverjetno padle, ta padec cen pa je potegnil za seboj tudi industrijo, ker industrijskih produktov po visokih cenah najboljše odjemalec — in to je kmet — ne more več kupovati, če nima denarja. V boju med ceno kmetijskih pridelkov in ceno industrijskih izdelkov pa kmetje industriji niso bili kos, ker kmetje niso organizirani, dočim stoji za industrijo organiziran velekapital, ki ne popušča od svojih visokih obrestí in dividend niti za las. Kolikor bolj pa je v industriji organiziran kapital trdovraten, toliko bolj pada kupna moč vsega prebivalstva, ne samo kmetijskega, in to-

liko večja in hujša je brezposelnost, tako da prihaja tudi najbolj zakrknjeni kapital danes že do spoznanja, da bo moral popustiti, če se hoče sploh še obdržati!

Konferenca v Bukarešti.

Približno to, kar smo povedali zgoraj, so ugotovili tudi zastopniki južnovzhodnih evropskih agrarnih držav začetkom tega meseca na konferenci v Bukarešti. Tam so se zbrali zastopniki naše države, Češke, Rumunije, Grške, Poljske, Bolgarske, Turške in Albanije. Vse te države so ugotovile, da svojih obveznosti ne morejo plačevati, če ne morejo prodati svojih pridelkov po ugodnih cenah, kajti kdor ne more prodati svojega blaga, ne more kupiti niti drugega (industrijskega blaga), pa tudi svojega dolga ne more plačati. Zato naj kapitalistično-industrijske države odpro našim kmetijskim pridelkom svoje meje, naj znižajo (ali pa odpravijo) previsoke carine, pa se bo sedanje nezno stanje kmalu popravilo.

Konferenca v Londonu.

Ta teden pa se je pričela v Londonu velika svetovna gospodarska konferenca. Na tej konferenci je zastopana tudi naša država (od Slovencev nar. posl. minister g. Ivan Mohorič). Naši zastopniki bodo svoje, že v Bukarešti izraženo stališče zastopali tudi v Londonu in bodo tudi tam naglašali, da srednja in jugovzhodna Evropa ne moreta priti do starega blagostanja, če se ne odpre svetovni trg za njihove kmetijske pridelke po količkah ugodnih cenah.

Drugo pa je, kaj bodo rekly na ta predlog kapitalistično-industrijske države.

Pred sodišče je moral tudi eden izmed najbogatejših ameriških bankirjev Morgan. Razprava proti Morganu je pokazala, da je njegova banka izdala na stotine milijonov dolarjev za podkupnine najvplivnejših državnikov in politikov po vsem svetu. Ministri, veleposlaniki, poslanci — vse je dobro živelo od umazanije in korupcije!

To pa Rooseveltu še ni dovolj! Čim so na procesu dognali, kako strahovito gospodari in mesari velekapital v ameriškem javnem življenju, se je Roosevelt odločil, da spravi ves velekapital v Ameriki pod državno oblast in kontrolo. Gospodariti se bo moralo po načrtu, čegar izvedbo bo kontrolirala država, mezde bo kontrolirala država in delovni čas bo določala država.

Proti tako dalekosežnim načrtom predsednika Roosevelta se seveda upira ves kapital: začela se je ogromna borba med državo in kapitalom tudi v Ameriki, v kraljestvu zlatega teleta!

O kmetiskem gospodarstvu!

O tem vprašanju se sicer marsikaj piše in govori, toda praksa dokazuje, da vse ostane samo pri suhih besedah. Sicer pa je vprav vsled tega tudi teoretično razpravljanje zašlo na stranpota in celo v slepe ulice.

Kako greši v tem pogledu že celo strokovno vodilno časopisje, nam nepobitno dokazuje praksa iz dne v dan. Tako prav pogostoma nalletimo na ugotovitve, da treba postaviti na trg pitano govedo v teži nad 600 kg. Ta — za konsumenta sicer — jako lepa želja pa vse drugače odjekne pri producentu (kmetu). Če bi živinorejec imel nadnaravno moč, da bi samo zgetel ilovico, jo izoblikoval v postavno žival in ji nato vdihnil življenje, bi to še nekako šlo. Ker pa je treba imeti pred očmi golo dejstvo, da ga stane kg žive teže znatno več nego bi mu vrnil kupec v točasni tržni ceni, je pa zadeva vse bolj tragična. Katastrofalna pa bi ta akcija postala zlasti v slučaju, ako bi se tega recepta oprijeli v splošnem. Ako namreč računamo, da se v naši državi proda letno samo 500.000 glav goveje živine in ako bi njeno težo dvignili samo 100 kg pri komadu (kar je sicer praktično povsem izvedljivo), bi že samo s tem vrgli na trg novih 500 vagonov čistega mesa (brez vsakih kosti, drobovja, kit, kože itd.). Kam takrat že samo s to ogromno množino čistega mesa, dočim bo še vedno ostala na strani vsa danes ponujana goveda, ki jo že itak ne moremo sproti pojesti?! Mar naj živinorejci investiramo novih 40 milijonov Din samo v to, da si izpodkopljemo še zadnji temelj te nekdanje dobičkonosne kmetijsko-gospodarske panoge?

Pravtako se mnogo pretirava pri izbiri čistokrvne plemenske živine. Makar, da je žival (kakor njeni stariši) še bolj popolna v gospodarskem pogledu — pa ima nedolžno hibo v barvi dlake, se kratkomalo izključi! In vendar vse kmetijsko gospodarstvo sloni na strogi trgovski podlagi; kolikor nese, toliko je stvar vredna!

Akoravno se kmet mora držati trgovskega stališča — ako vsaj hoče ostati kmet — pa se mu je že počelo izpodbijati komaj dokazane nauke, naj gospodarji s svinčnikom v roki. Kmet naj v današnji krizi namreč vztraja iz ljubezni do dela! Ne vem kako bi ostali stanovi pogledali, ako bi se jim vrgla ta parola? In če se je bodo oprijeli, potem sem trdno prepričan, da kmet ne bo zadnji med njimi!

Takih in podobnih vprašanj pa je še brez konca in kraja. Naj bi se zaenkrat vsaj o naštetih podrobneje pomenili (stvarno, a ne z osebno polemiko — kakor se žal le prerado dogaja) in hvaležne tvarine nam še dolgo ne bo zmanjkalo...!

Tine.

Na jesen — občinske volitve?

Novi zakon o občinah je stopil v veljavo 15. t. m.

Ta zakon je za splošno ureditev našega državnega življenja velikega pomena, ker odpravlja vse dosedanje različne načine (sisteme) občinske uprave, kakor so se bile razvile tekom stoletij v raznih delih naše države in ustvarja enotnost občinskih uprav.

Po uveljavljanju novega zakona bo treba seveda tudi sedanje stare občinske uprave likvidirati in postaviti nove občinske uprave po vsej državi. Nove občinske uprave pa ne bodo imenovane, ampak izvoljene, ker daje novi zakon o občinah občinam obširno samoupravo.

Kakor poročajo iz Beograda, pa ne bodo občinske volitve razpisane naenkrat po celi državi, ampak najprej samo v dveh banovinah, v moravski in v vardarski, t. j. na jugu naše države.

V ostalih banovinah bodo občinske volitve kasneje, vendar pa po vsi verjetnosti še to jesen. V ostalih banovinah, kjer je mnogo majhnih občin, bo treba te šele združiti v večje občine, kakor to določa novi občinski zakon, in šele potem bo mogoče voliti nove občinske uprave.

Važnosti občinskih uprav in važnosti volitev nam ni treba še posebej podčrtavati. Občina je osnovna celica vsega javnega življenja in kakršne so občine, takšna je cela država! Zato pa opozarjamo zlasti kmete, naj se pravočasno zanimajo sami, koga bodo volili v svoj zastop, da ne bodo zopet v čisto kmetijskih občinah imeli prve in odločilne besede nekmetje, ampak kmetje sami.

Najvažnejša določila novega zakona o občinah pa bomo objavili v prihodnjih številkah našega lista.

Proti velekapitalu — v Ameriki

Najodličnejši bankirji sveta pred sodiščem — Tudi velekapital se mora ukloniti državni in narodni volji!

V Zedinjenih državah so dobili pred nekaj meseci novega predsednika Roosevelta.

Novi predsednik je prevzel za svojim prednikom silno žalostno dedščino: gospodarska kriza vseh povsod, bančni polomi, brezposelnost, rešilnega izhoda pa ni bilo videti nikjer.

Toda energični novi predsednik se teh težav ni ustrašil in ni obupal, ampak je prijel bika za roge: zagrabil je velekapital in ga potisnil ob tla in danes cvete v Ameriki že novo gospodarsko življenje.

Predsednik Roosevelt si je dal izglasovati od parlamenta pooblastila, s katerimi vlada kot neomejen gospodar. S pomočjo teh pooblastil je Roosevelt začel ogromna javna dela, kjer je zaposlenih na stotisoče delavcev, dolarju je znižal njegovo vrednost na polovico, kar je dvignilo cene kmetijskim pridelkom in poživilo vso industrijo, v državni upravi pa je začel z vso brezobzirnostjo delati red.

Posebno ostro je nastopil proti ljudem, ki so bili obdolženi ustaje davkov. Vse te ljudi je postavil brez usmiljenja pred sodišče.

Naša denarna kriza

Pomanjkanje gotovine — Kje in kako bi se dala dobiti nova finančna sredstva?

Današnja kriza, ki se izraža pri nas v pomanjkanju gotovine, postaja vedno hujša in prizadeva sem odgovornim činiteljem resne skrbi. Tudi vlada posveča temu vprašanju največjo pozornost in zato je pred nekaj tedni sklicala poseben odbor, ki ima nalogo, naj to vprašanje prouči in stavi primerne predloge za izboljšanje sedanjega komaj še vzdržnega stanja.

Ta odbor svojega dela še ni končal in zato se tudi vlada še ni mogla izreči za ta ali oni predlog, toda v doglednem času se bo zgodilo tudi to.

Razni predlogi

Med predlogi, o katerih razpravlja sedaj odbor, moramo omeniti predvsem predlog pomanjkanja finančnega ministra g. Plaušiča. Ta je predlagal, naj izda vlada za 4 milijarde Din novega denarja. S tem denarjem naj uredi, t. j. odkupi (plača) kmetijske dolge, ki po odkupu ne bi več bili dolžni denarnim zavodom itd., ampak državi. Posledica tega koraka bi bila, da bi 1. kmetje odplačevali svoj dolg v daljših obrokih kot doslej in po znatno nižji obrestni meri, na drugi strani pa bi bil novi denar »krit« z vrednostjo kmetijskih posestev (hipotek), kakor so tudi sedaj »kriti« posojila na kmetijskih posestvih z vrednostjo posestev. Novi denar bi v teku let država vzela iz prometa, čim bi kmetje poravnali svoje dolge.

Drugi predlog je predlog znanega zagrebškega finančnika g. Belina. Ta predlaga, naj bi država proglasila bankovce Narodne banke po 100 Din za državne bankovce. Tako bi država znižala svoj dolg pri Narodni banki, ki bi vsled tega lahko izdala za 1800 milijonov novega bančnega denarja, ki bi prišel v obliki kreditov denarnim zavodom v promet.

Tretji predlog zahteva financiranje javnih del (po nemškem vzoru?).

Industriji pa predlagajo ustanovitev posebne industrijske banke, ki bi spravila v red zadolženo industrijo.

Iz teh predlogov vidimo, na kako različen način si predstavljajo razni strokovnjaki in nestrokovnjaki rešitev denarne krize pri nas.

Po našem skromnem mnenju pa bi se dala pri nas denarna kriza omiliti (če ne odpraviti) najuspešneje s financiranjem javnih del po nemškem vzoru.

Kaj so napravili Nemci?

Nemška vlada je tik pred binkoštni sprejela zakonski načrt za financiranje javnih del. Za javna dela je po tem načrtu določena 1 milijarda mark (skoraj 10 milijard dinarjev!).

Ta denar bodo porabili v prvi vrsti za posojila javnim korporacijam (občinam itd.), pa tudi za zasebnike. Občina n. pr., ki se bo odločila za izvršitev kateregakoli javnega dela, bo zaprosila za posojilo. Od državne oblasti bo občina dobila dovoljen primeren kredit, vnovčila pa bo ta kredit po nizki obrestni meri banka (denarni zavod), ki ima z nemško državno banko potrebne zveze. Tako bo dovoljeni kredit »krit« z vrednostjo izvršenih javnih del, posojila bodo občine vračale na dolgo dobo.

Po tem načrtu bodo ljudje zopet dobili delo in zaslužek in denar bo zopet prišel med ljudi, kar bo poživilo vse gospodarstvo, na drugi strani pa bo denar, izdan za posojila za javna dela, popolnoma varen in krit, ker se bodo izvršena javna dela sama krila s svojimi dohodki.

Nekaj podobnega bi se dalo napraviti tudi pri nas, kajti pri nas pri reševanju finančne krize ni toliko merodajna in važna le bančno-tehnična stran, ampak je odločilne važnosti splošno-gospodarski moment.

Vsaka gospodinja mu ostane zvesta!

Po pravici! Lepo čisto — dolgo dobro ohranjeno perilo: vse veselje, ki ga ima gospodinja s svojim dragocenim perilom, izvira iz Schichtovega terpentinovega mila.

Torej: Pazite prav posebno na izvirni ovvoj in na varnostno znamko „JELEN“. Potem se Vam ni bati ponarejenih mil.

..ampak poprej za namakanje: Ženska hvala!

SCHICHTOVO TERPENTINOVNO MILO

ST.35-33

PRILJUBLJENI JUGOSLOVANSKI IZDELEK!

»Velika Azija«

Azija Azijatom! — Japonsko prodiranje. — Zveza azijskih držav.

Skoro istočasno z vestjo o sklenjenem sporazumu štirih evropskih velesil prihaja iz Azije na vse važna politična vest, da se tudi tam pripravlja pod japonskim vodstvom sporazum azijskih držav. Ta sporazum bi obsegal: Japonsko, Kitaj, novo (japonsko) državo Mandžukuo in Siam. Temu sporazumu naj bi se polagoma pridružila še druga azijska ozemlja, dokler ne bi Azija postala popolnoma neodvisna od tujih vplivov.

Poročali smo že od časa do časa, kako zmogovito prodirajo Japonci na kitajsko ozemlje, da najdejo tam dovolj posestev za svoje preštevilo prebivalstvo. Svoje z mečem pridobljeno gospodstvo nad velikim delom kitajskega ozemlja pa hočejo Japonci utrditi tudi s političnimi zvezami, da bi z združenimi močmi pognali iz Azije vse Evropejce.

Zveza azijskih držav postavlja vso svetovno politiko na novo podlago. Združene azijske države predstavljajo ogromno silo i po obsegu svojega ozemlja i po številu prebivalstva. Oboje bo še narastlo, čim se osvobode dosežanje evropske kolonije tujega gospodstva (Indijati). Ta sila bi bila nepremagljiva, posebno še, če jo bodo Japonci s svojo znano vztrajnostjo organizirali.

Japoncem moramo priznati, da so si izbrali za izvedbo svojih načrtov silno ugoden trenutek. Dočim se vsa svetovna diplomacija, zlasti evropska, med seboj trga za drobtine, so Japonci brez ozira na Društvo narodov krepko posegli v tok dogodkov in so tudi dosegli, kar so hoteli.

Kmetska mladina naročaj in čitaj svojo edino mesečno revijo »Grudo«!

Zakon o gasilstvu

V Narodni skupščini se odobrili načrti zakona o gasilstvu. Novi zakon priznava gasilstvu velike ugodnosti. Gasilstvo bo organizirano po celi državi slično kakor je organizirano v Dravski banovini in obstojalo bo iz poklicnih in prostovoljnih gasilcev.

O zakonskem načrtu je poročal v parlamentu nar. posl. g. Cerar. Njegovo poročilo je skupščina soglasno odobrila.

Čim bo zakon odobril še senat, bo objavljen v »Službenih novinah« in s tem stopil v veljavo.

V. poročilo Hmelj. društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov

Zalec v Sav. dol., dne 10. junija 1933.

Nastale vremenske razmere niso ustregle željam naših hmeljarjev, ker dosedaj še vedno mrzle noči in pomanjkanje solnčne toplote ni pospeševalo rast hmeljske rastline. Obče stanje je vedno še neenako. Na zraevanje istega je komaj še misliti. Razen že prestanega napada bolhačev, ni drugih živalskih, ne rastlinskih škodljivcev. Trebljenje vrst in prvo lahko naspiranje se je že izvršilo.

Nekaj ostankov letnika 1930 je minule dni našlo odjemalcev in sicer po 4 do 5 Din za kg.

Društveni odbor.

Pri številnih težkočah ženskega spola povzroči naravna »Franz Josefova« grenčica najboljše olajšavo. Spričevala klinik za ženske bolezni dokazujejo, da se uporablja zelo milo odvajajoča »Franz Josefova« voda posebno pri porodnicah z izbornim uspehom. Dobiva se v lekarnah in specerijskih trgovinah.

Mladina

Tekma koscev za prvenstvo Slovenije

Naše mlado kmetško-delavsko gibanje kaka od uspeha do uspeha, po ravni poti do zmage slovenskega kmetško-delavskega ljudstva. Mladina je ogenj! Mladina je življenje! Mladina je bodočnost! S temi pravicami stopajo naši fantje in dekleta, naši kosci in žanjice v strnjeni armadi do svojga cilja. Po uspešno končanem in bogatem prosvetnem in kulturnem delu, ki so ga izvršila »Društva kmetških fantov in deklet« tekom zimske dobe, je nastopila doba, ko ta mladina s svojevrstnimi tekmami javno manifestira za svojo idejo in zmago, za pravico do svojega športa. Po vaseh širom Slovenije so se pričele tekme, s katerimi naši fantje in dekleta dokazujejo, da hočejo iz močvirja slovenske malomeščanske zatočnosti, hočejo svobodnega razmaha in prostosti.

Največja tovrstna prireditev pa bo brezdvoma tekma »Zveze kmetških fantov in deklet« za prvenstvo Slovenije, ki bo v nedeljo, 18. t. m. v št. Vidu pri Ljubljani. S tekmo je združena tudi mogočna manifestacija kmetško-delavskega mladinskega gibanja. Prireditelj, ki ji bo pokrovitelj minister tov. Ivan Pucelj, obsega povorko, ki se bo formirala na Kongresnem trgu v Ljubljani ter krenila od pol 2. uri popoldne v št. Vid na tekmovališče, manifestacijsko zborovanje, samo tekmo, razglasitev izida tekme in nato veliko kmetško prireditev.

Dolžnost vsakega »Društva kmetških fantov in deklet« je, da se po svojem koscu udeleži tekme. Iz vsakega društva pa naj se udeleži te pomembne prireditve čimveč tovarišic in tovarišev. »Zvezac« je že razposlala vsem društvom legitimacije za ¼ vožnjo. S to legitimacijo naj vsak kupi na vstopni postaji polovično karto, ki pa naj je v Ljubljani ne odda, temveč shrani, ker velja za vožnjo nazaj. Tovarišice in tovariši, pridite v čimvečjem številu, pokažite svojo zavest, borbenost in disciplino!

Legitimacije za ¼ vožnjo je »Zvezac« poslala tudi vsem tečajnicam in tečajnikom in sicer na naslov domačega »Društva kmetških fantov in deklet«, kjer naj jih tečajnice in tečajniki dvignejo!

Stanovska zavest in pokretaštvo zahtevata predvsem od vseh »Društev kmetških fantov in deklet« v okolici Ljubljane oz. društev, ki so člani ljubljanskega Pododbora, da se po možnosti udeležijo prireditve na okrašenih vozovih, s katerimi naj se pripeljejo v Ljubljano na Kongresni trg najkasneje do ¼ na dve popoldne. Na vozev od prvega do zadnjega prav vsi. Vozove okrasite, za najlepše so določene nagrade!

Naši vrlji fantje, vi pa prihitite, če vam je le mogoče, kot kmetški konjeniki, kot predstraža našega gibanja! Ve dekleta pa poleg fantov koscev kot grabljice v svojih društvenih krogih!

Vsi pokretaši, fantje in dekleta, širom Slovenije, na plan! Naša manifestacija mora biti nad vse in mi vsi za zmago naše kmetško-delavske ideje!

Zastopnike išče posojilnica

za obisk privatnih strank za zaključevanje posojil! Ponudbe na: »Kreditna zadruga«, Ljubljana, pp. 307. Znamki za odgovor!

Občni zbor Pododbora Zveze kmetških fantov in deklet v Celju

Na praznik, dne 25. maja se je vršil III. redni občni zbor Pododbora Zveze v Celju. Navzočih je bilo nad 60 tovarišev in tovarišic — zastopnikov Društev kmetških fantov in deklet: Orla vas, št. Lovrenc, št. Jurij ob Taboru, Celje-okolica, Zg. Hudinja, Škofja vas, Trnovlje, Dramlje, Frankolovo, Družmirje, št. Jurij ob juž. žel., Ljubečna, Prisoten je bil tudi nar. posl. tov. Milan Mravlje.

Okrog 9. ure je predsednik tov. Ivan Kronovšek otvoril občni zbor. Uvodoma je pozdravil navzoče tovariše in tovarišice, z zadovoljstvom ugotovil, da smisel za kmetško-delavski pokret vidno raste, ter da to jasno izpričuje dejstvo, ko se povsod ustanavljajo nova društva, v katerih delujejo naši fantje in dekleta.

Nato je prečital tov. Turnšek zapisnik zadnjega občnega zbora. Za tem so sledila poročila: Poslovodni podpr. tov. France Hajnšek je poročal, da je pododbor priredil 8. sept. svojo reprezentativno tekmo koscev. S to prireditvijo je pododbor ponovno dokazal javnosti in neprijateljem, da živi, ter da dviguje v kmetško-delavskih masah pravo zavest. Omenja tudi, da je pododborovi deputaciji g. ban obljubil vso naklonjenost.

Tov. Turnšek Aleksander je podal tajniško poročilo, iz katerega je bilo razvidno, da je v celjskem pododboru organiziranih sedaj že 17 društev, ki aktivno delujejo. Poslovanje in delovanje pododbora pa ima tudi svoje težkoče največ v tem, ker nimamo v Celju lastnega lokala ali pa poslovnega tajnika. Tudi o tem bo treba resno razmišljati in tudi nekaj ukreniti.

Tov. Jesenek Andrej je podal blagajniško poročilo. Na redne dohodke se pač ne more računati, največ donosa je od letne prireditve in podpor. — Na predlog revizorjev tov. Hribarja in tov. Ocvirka, ki sta knjige pregledala, se podeli tov. blagajniku absolutorij.

Po končanih poročilih funkcionarjev je zbrane pozdravil nar. posl. tov. Mravlje. V svojem govoru je povdarjal, da je baš celjski pododbor največ pripomogel, da je naš pokret danes tako razširjen in močan. Delovanje Društev kmetških fantov in deklet je tako vsestransko, da so ravno ta društva najprimernejša za našo podeželsko mladino. V nadaljnjih izvajanjih se je še zlasti baval s kulturno-socialnimi smernicami našega pokreta. Za svoj govor je žel splošno odobravanje.

Pri volitvah je bil sprejet sledeči novi kot izvršilni odbor: predsednik: Ivan Kronovšek, podpredsedniki: I. Ivan Ocvirk, II. Ivan Košan, III. Tone Merslavič; tajnik: Aleksander Turnšek; blagajnik: Andrej Jesenek; odborniki: France Hajnšek, Franc Potočnik, Josip Gaber, Franjo Mastnak, Alojz Vrečko, Martin Dobrotinšek, Franc Kronovšek, Andrej Merslavič. V glavni odbor pa pridejo zastopniki posameznih društev.

Pri slučajnostih se je med drugim sklenilo, da tudi letos pododbor organizira skupen izlet na Mrzlico. Predsednik tov. Kronovšek je še poročal, da se bosta vršila dne 3. junija obč. zbor Zveze in otvoritev prvega kmetškega doma v Beričevem. Pozival je, da se naj obč. zbora, kakor slavnosti v Beričevem vsa društva udeležijo. — Razvila se je tudi zanimiva debata o našem glasilu »Grudi« in drugih vprašanjih, ki se tičejo pokreta.

Po bodrilnih besedah je predsednik okrog 1. ure zaključil občni zbor.

★

Iška vas. Domače »Društvo kmetških fantov in deklet« je priredilo v nedeljo, 11. t. m. tekmo koscev, ki je prav lepo uspela. Tekmovalo je 11 koscev, od katerih je dosegel najvišje število točk in s tem postal društveni prvak tov. Jakob Rupert. Prejel je lepo uro z

verižico, darilo nar. poslanca tov. Albina Komana. Z enakim številom točk so zasedli drugo, tretje in četrto mesto tovariši Janez Mazi, Ivan Zagar in Jakob Župec, ki so prejeli nagrade v denarju. V imenu ocenjevalne komisije je po končani tekmi razglasil izid tekme tov. Stanko Tomšič, ki je tudi razdelil nagrade. V svojem govoru je povdaril važnost kmetškega dela, kateremu izkazuje kmetška mladina s prirejanjem svojih tekem zaslužno čast in spoštovanje. Govoril je nato še tov. Koman, ki je predvsem povdaril naloge, katere mora vršiti organizirana kmetško-delavska mladina za svojo in svojega naroda boljšo bodočnost. — Prireditelj, ki se je otvorila z lepo povorko na tekmovalni prostor, je zaključila prijetna kmetška zabava na veseličnem prostoru.

Sv. Jurij ob Taboru. Društvo kmetških fantov in deklet in Sokolska četa priredita 18. t. m. pri tov. Plavšaku veliko tombolo. Dobitki: I. pohišstvo za spalnico, II. 1 jur (1000 Din), III. železen plug, IV. vreča moke, V. 1 seženj drv, VI. moški čevlji, VII. ženski čevlji in še nad 500 prav lepih drugih dobikov. Po tomboli se vrši prosta zabava s peštrim sporedom. V slučaju slabega vremena se vrši prireditelj 25. t. m. Pričetek ob 3. uri. Prijatelji kmetške mladine prihitite in podprite našo akcijo v velikem številu, kajti čisti dobiček je namenjen za fond zgradbe kmetškega doma.

Dvor pri Žužemberku. Za naš kraj se je izvršil v nedeljo 28. maja t. l. važen dogodek. V prostorih tov. Kovača se je vršil zelo lep sestanek kmetške mladine. Poleg fantov so bila zastopana naša dekleta. Sestanek je otvoril tov. Milan Kovač, ki je pozdravil vse navzoče in pojasnil namen sestanka. Za njim je povzel besedo predsednik Zveze kmetških fantov in deklet tov. Kronovšek, ki je obširno razpravljal o potrebi mladinske organizacije in pomenu »Društva kmetških fantov in deklet«. Po govoru so se vsi fantje in dekleta soglasno in navdušeno izjavili za ustanovitev društva in so izvolili sledeči pripravljalni odbor: Predsednik: Slavko Mirtič, podpredsednica: Marija Rekar, tajnik: Milan Kovač, blagajnik: Dušan Može; odborniki: Franc Mirtič, Slavko Grum, Andrej Murn, Mirko Rekar, Meri Plut, Angela Rekar; nadzornika: Ciril Dekval, Franc Bukovec. Začetek je storjen, treba bo samo dobre volje, katere tudi nam ne manjka. Fantje in dekleta s korajžo na delo, za procvit naše vasi.

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA GREGORČIČEVA 23

Tel. 25-52. Telegram: Tiskarna Merkur

Spominska svečanost ob desetletnici smrti A. Stamboliskega

V soboto, 10. t. m. je priredil akademski agrarni klub »Njiva« v dvorani »Metropolac« spominsko svečanost ob desetletnici mučeniške smrti velikega kmetškega borca Aleksandra Stamboliskega. Ob tej priliki se je zlasti mladina v velikem številu udeležila te svečanosti, na kateri sta govorila tovariša Albin Prepeluh in France Gerželj. Svečanosti se je udeležilo tudi več tovarišev Bolgarov. Pozdravna brzojavka mlademu in borbenemu bolgarskemu kmetškemu gibanju je kot globok izraz tovarištva in nemajnega sodelovanja zaključila pomembno svečanost. — Radi tesnega prostora v listu bomo o referatih poročali v prihodnji številki.

Mogoče ste tudi Vi med tistimi,

ki smo Vam zaupali ter Vam pošiljali Kmetški list brez presledka skozi celo leto 1932 v trdni veri in prepričanju, da se boste sami zavedli svoje dolžnosti in pravočasno poravnali naročnino, pa tega iz bogve kakga razloga niste storili. Uprava upošteva, da Vam dela naročnina, kljub temu, da je nizka, resnične težave; vendar najljubše prosim, da Vas ne bo treba radi 30 Din še po enkrat opominjati, da poravnate zaostanek, ki ga dolgujete na naročnini, še tekom tega meseca.

SARGOV

KALODONT

Dopisi

Iz obmejnega št. Ilja

Pred enim mesecem se je tu ustanovila krajevna organizacija JRKD. Za binkoštni ponedeljek je organizacija sklicala tu javen shod, ki se ga je udeležilo nad 200 resnih mož med temi nad 100 članov stranke. Shod je otvoril predsednik organizacije g. Ivan Mermolja. Poročal je poslanec g. dr. Pivko o zakonodajnem delu narodne skupščine. Poslušalce je zanimal največ trošarinski zakon in o zaščiti kmeta. O trošarinskem zakonu je poslanec izjavil, da kmet mora biti prost finančnih organov v svoji kleti, kar so navzoči vzeli z odobravanjem na znanje.

Resna debata se je razvila o zakonu za zaščito kmeta. Volilci so opozorili poslanca na dejstvo, da so tu najtežja bremena pri mladih gospodarjih, ki so pred leti sprejeli posestva, ko so bile cene pridelkov primerne z vrednostjo dinarja. Danes so ti mladi gospodarji v nevarnosti. Ako se jih iztirja so vrženi na cesto, ker imetje nima niti polovične vrednosti. Isto se godi onim posestnikom, ki so posestva kupili, plačali polovico in več, a danes naj bi vse zgubili, kar so vložili v posestvo. Pravično bi bilo, da se dolgovi znižajo na vrednost za razliko od tedaj ko je dolg nastal na današnjo ceno pridelkov. S kakšno opravičenostjo ima zahtevati oni ki je sosedu dal eno kravo kar tri nazaj. Poslanec je razložil sedanje priprave za ta zakon ter naznačil, da so se vršile zlorabe, da oni, ki bi tudi mogli plačevati obveznosti, ne plačujejo. Dobil je odgovor, da tega ni kriv kmet zadolženec. Krivda je v tem, da se predolgo zavlačuje rešitev zakona, da zadolženec živi v negotovosti, ostane ali pade ter si kot tak ne more z voljo urediti gospodarstva.

Navzoči so posebno apelirali na poslanca naj bo pozoren pri obnovi trgovinske pogodbe z Avstrijo. Avstriji prihajajo mnogo na našo stran kupovat s čimer je mnogo pomagano tudi kmetu ne samo trgovcu in krčmarju. Treba da tudi naša oblast popusti na carini, da bi tudi mi kupovali nekatere predmete na oni strani. Drugače imajo povod avstrijski obrtniki, da pritiskajo na svojo vlado, da svojim prepove nositi denar na našo stran. Gospod poslanec je obljubil zavzeti se za predložena vprašanja. Shod je bil prava gospodarska zbornica, ki je trajal 3 ure. Ob razhodu so zborovalci izrazili željo naj se takšni shodi večkrat ponove.

Kmetijska Matica pripravlja za tekoče leto prav lepe in koristne knjige, ki bodo nedvomno razveselile prav vsakega njenega člana. Zato prosim vse svoje poverjenike, naj ne odlagajo z nabiranjem članov, temveč naj se takoj lotijo dela z voljo v tekočem letu podvojiti število družbenih članov. Vse naše stare člane pa prosimo, da knjige »Kmetijske Matic« povsod priporočajo in jim tako pridobivajo novih naročnikov. Vsa pojasnila dobite pri upravi »Kmetijske Matic« v Ljubljani, Kolodvorska ul. 7.

Zapeka. Vodeči zdravniki kirurških zavodov izjavljajo, da se pred operacijami in po operacijah naravna »Franc-Jozefova« grenčica uporablja z najboljšim uspehom.

Martin Bajuk, banski svetnik in član glavnega odbora Kmetijske družbe, iz Božjakovega v Belikrajini je obhajal te dni 50-letnico rojstva. Odličnemu pokretašu, gospodarskemu in združnemu delavcu naše čestitke z željo še na mnogo let!

Mala nedelja. Sokolska godba priredi v nedeljo 25. junija ob 3. uri v in pred društvenim domom pri Mali Nedelji tombolo. Nad 300 lepih dobitkov! Tombolske karte samo Din 2-50. Ne zamudite in pridite 25. t. m. od blizu in daleč.

Studene-Ig. Gasilno društvo priredi dne 25. junija t. l. veliko javno tombolo in opozarja javnost na lepe dobitke, kateri so: nov ženski šivalni stroj, novo moško kolo, brzoparilnik, voziček, podplati, čevlji, usnje, razno blago in mnogo za gospodarstvo in gospodinjstvo praktičnih predmetov v vrednosti več tisoč Din. Tablice stanejo kom. Din 2— in jih je še nekaj na razpolago. Cisti dohodek je namenjen za kritje dolga pri motorni brizgalni. — Društvo praznuje letos tudi 50-letnico obstoja, združeno z zletom izanske gasilske župe, ki se vrši dne 13. avgusta, isti dan bo tudi blagoslovitev nove motorne brizgalne. Prireditelj bo celodnevna. Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel minister g. Ivan Pucelj. Društva izanskega okraja in sosednjih žup vabimo, da se proslave udeležijo v čim večjem številu.

Jetiki boj!

Praznujemo protituberkulozne dneve. Čemu so ti dnevi od 11. do 12. junija posvečeni, kako naj dostojno in uspešno izpolnimo vse one naloge, ki jih ti dnevi na nas vse nalagajo?

Najprej se spominjamo vseh onih žrtev, ki jih med nami kosi družabna bolezen — jetika, vseh onih hudih ran, ki jih ona neprestano seka in prizadeva našemu narodu vseppek. Statistika nam živo priča: V naši državi umre letno za njo okrog 50.000 ljudi, skoro 140 dnevno; od teh odpade na Slovence v Jugoslaviji okoli 3.000 smrtnih primerov, 8 do 9 na dan; 20.000 odprto, kužno bolnih; nad 50.000 drugih obolenecv z manj očitnimi znaki bolezni.

Pravi izvor jetike so male paličaste rastline, glivice, bacili. Bolniki jih izkašljejejo iz bolnih načetih pljuč, izločajo jih (v manjši meri) razne druge kužne rane; pa tudi živali so lahko vir jetične okužitve (n. pr. krave s kužnim mlekom). Bolezenske kali udihamo iz ozračja v pljuča, z jedjo pomešane jih moremo užiti in z njimi okužiti črevesje. Do 15. leta starosti je že vsak izmed nas doživel prvi spopad s kalmitelji bolezni. Pa tudi v poznejših letih zaidejo večkrat te kužne klice v naše telo. Vendar vsako takšno okuženje še ne pomeni bolezni. Oboli namreč le ono človeško telo, ki se ne more dovolj upirati utihotapljenim bacilom. Tudi pri zdravih se klice bolezni lahko nekje v telesu skrivajo ter čakajo usodnega trenutka, ko usahne notranja telesna moč, nakar se kali brzo razplode in razjedajo telesno tkano.

Jetika je v najtesnejši zvezi z načinom ljudskega življenja, raznimi činitelji, ki odločajo o tem, da-li bo telo imelo dovolj pogojev za življenje ali ne. Najbolj je udomačena tam, kjer so dani le slabi pogoji za zdravo, redno, mirno življenje. Kjer vlada nrvnost, pravičnost, gospodarsko blagostanje, kjer se širi prava omika, dejansko izvaja dobra zdravstvena zakonodaja, tam se jetika povsod umika.

Ona se ne podeduje, podedva se lahko

le slabši telesni stroj, ki je podvržen za bolezen. Gotovo pa je po trajnem, nepazljivem občevanju z bolnikom v isti hiši več priložnosti za okuženje in obolenje. Zato umre toliko članov istih družin!

Nešteto je torej činiteljev, ki vplivajo na postanek in razmah jetike, obsežna na vse strani razpredena mora torej biti naša borba proti njej; vsi mi moramo v tem boju sodelovati, zakaj vsak človek se pri nas po jetiki okuži, vsakdo lahko zbolí ter postane vir okuževanja in obolenja za druge. Kdorkoli omalovažuje življensko važna načela, kdor krši zdravstvena navodila in predpise, vsak tak pospešuje jetiko.

Zavedajmo se vsi brez izjeme velikih dolžnosti, ki jih imamo v bolezni in zdravju do sebe in drugih, pa bo tudi jetična pošast primorana k naglemu umiku!

Beseda jetičnemu bolniku.

Zavedaj se, da si lahko ti vzrok in povod za okužitev in obolenje drugih. Zavedaj se, da so že nešteti zakonci, bratje, sestre bili s svojim neprimernim ponašanjem v bolezni vzrok smrti svojih otrok, bratov, sester... Zato pa se moraš — v slučaju lastnega jetičnega obolenja — po svoji vesti najpazljiveje ravnati po predpisih, ki ti jih daje zdravnik ali druga poučena oseba. Bistvena tozadevna navodila se glase: Ako le mogoče, imej sobo sam zase. Kadar kašljaš, drži glavo vstran, a pred ustmi imej robec. Tvoje perilo, posodje, jedilno orodje naj se daje zase, pri čiščenju ali pranju naj se prekuha v vreli vodi. Vsako jutro naj ti strežna oseba z vlažno krpo obriše posteljo, pohištvo, stene. Pljuvanje bodi dovoljeno le v pljuvalnik, ki imej razkuževalno tekočino (malo lizola, sanitola v vodi). Okna imej po možnosti vedno odprta. Zdravi ljudi ne puščaj bližje od 2 m k sebi, zlasti pa ne otrok. V slučaju, da nimaš sobe zase, naj bodo ležišča vsaj 2 m oddaljena eno od drugega.

Danska, Danci in činitelji njenega napredka

Danska — najnaprednejša kmetijska država na svetu, dežela vzor zadružništva, zemlja blagostanja več ali manj tudi še danes in radi vsega tega kmetijskim predavateljem in piscem toliko priljubljena — se razprostira daleč gori na severu, na skupini večjih in manjših otokov ter polotoku Jütland, sredi nemirnih valov severnega, baltičkega in vzhodnega morja. Obala danskih otokov in polotokov je dolga preko 7.000 km, meja na kopnem — proti Nemčiji — pa le 60 km. Cela površina Danske znaša 48.000 km² in živi na njej 3 in pol milijona ljudi. Glavno mesto Danske je Kopenhagen — na otoku Seeland — s preko 700.000 prebivalci; ima popolno univerzo, visoko kmetijsko in veterinarsko šolo, nebroj srednjih, strokovnih in nižjih šol, parlament in več muzejev. V Kopenhagnu živi današnji danski kralj Kristijan X., ki je obenem tudi islandski kralj in v ožjem sorodstvu z angleškim, norveškim in švedskim kraljem. Tujci nazivajo Kopenhagen »severna kraljica morja«, »severni Pariz« in »severne Aten«, kar ima svoj vzrok, a radi ogromnega števila koles — ima ga vsak drugi — in telefonov, se imenuje Kopenhagen tudi »mesto koles in telefonov«.

Danska je valovita nižina; njen najvišji vrh doseže komaj 174 m nadmorske višine. Do skrajnosti izkoriščeno zemljo pokrivajo sočni in skrbno negovani pašniki, bujna žitna polja z ječmenom na čelu ter krmna pesa in krompir. Gozda, ponajveč bukovega, je le 8 % celokupne površine.

Ze iz vlaka, čim prestopi tujec mejo in nadaljuje pot po danskih tleh, opazi kot po nekem planu posejane bele pritlične hišice in ostala gospodarska poslopja, krita po večini z opeko in tu pa tam tudi še s slamo, medtem ko vasi na Danskem ni videti. Pač: cerkev, šola, zadruga in mlekarina ter par vil, kjer stanujejo duhovnik, zdravnik, učiteljstvo in ostali uradniki — to je današnja danska vas. Prvotne danske vasi so bile namreč razseljene še koncem 18. stoletja, ko je bila izvedena agrarna reforma in dala kmetu, kar je njegovega; danski kmet, ki je dotlej tlačanil, je dobil svojo

zemljo, sredi katere živi danes sam zasé. Z ostalim svetom ga vežejo le telefon, radio ter številni strokovni in politični časopisi. Pa tudi avtomobil je last danskega kmeta in po gladkih asfaltiranih cestah največ uporabljano prometno sredstvo. Konj ima Danska razmeroma malo — le za delo na polju — zato pa temveč goveje živine, prašičev in kokoši.

Danci so Germani Luthrove vere in govorijo danski. Njihova gostoljubnost, poverljivost in skrajna poštenost slovi po celem svetu. Istotako visoka stopnja danske prosvete. Danska n. pr. nima procenta nepismenosti, medtem ko znaša isti v Franciji 5-9, v Angliji 4-5, v Nemčiji 2-6 itd. Na Danskem znajo torej vsi pisati in brati in to po zaslugi Grundtwiga — očeta danske prosvete. Vsak četrti kmet je absolvent kmetijske šole, katerih ima Danska 21 in nekaj nad 60 ljudskih vseučilišč. Kmetijske šole so last kmetov, zadruga ali ravnatelja samega, kjer traja pouk 6 mesecev.

Izvedba agrarne reforme — danes prevladujejo na Danskem posestva od 15-60 ha — in visoka stopnja danske prosvete sta temeljna činitelja danskega napredka. Tema dvema se pridružuje tretji činitelj: organizacija — dansko zadružništvo. To pa še ni vse, temveč treba omeniti tudi številne državne in privatne poskusne postaje, semenogojne in živinorejske — predvsem mnogo postaj imajo Danci za kontrolo porabe hrane pri prašičih z ozirom na prirast — dalje strokovne organizacije in njihove številne kmetijske svetovalce, celo vrsto strokovnih časopisov in končno angleški trg, katerega je osvojila mala Danska s svojim prvovrstnim in enotnim blagom: dansko maslo, danska jajca in danski prašiči se danes najbolje plačajo. Koncem aprila sklenjena trgovinska pogodba med Anglijo in Dansko določa Danski zavidljiv kontingent: 62 % celokupnega uvoza svinjine in slanine, kar pomeni okoli 7 milijonov 80-90 kg težkih prašičev ter 111.500.000 kg masla in 660 milijonov jajc so najnižje letne količine omejenih proizvodov, katere sme Danska izvoziti v Anglijo. Inž. Janez Pucelj.

Pomen dobrega travništva

Po uradnih ugotovitvah je dognano, da imamo v naši državi 1.822.997 ha travnikov in 3.574.043 ha pašnikov. Vsekakor bi na tej površini lahko proizvajali mnogo več krme in prehranjevali mnogo več živine kakor se to v resnici dogaja. S tem bi imeli tudi več dohodkov, kar bi sigurno blagodejno vplivalo na naše gospodarsko stanje oziroma narodno gospodarstvo.

V resnici pa so naši travniki slabi in prinašajo malo dohodkov; kajti z 10 do 12 q sena na ha vendar nismo dosegli viška, ko drugi narodi na isti površini z razumnim in naprednim obdelovanjem travnikov dosežejo mnogo več. Vzrok leži baš v tem, ker naših travnikov niti ne negujemo niti gnojimo.

Dobri travniki pa so živinoreji podpora, poljedelstvu pomoč, gospodarjev zaklad in zlato vsake kmetije. Od dobrih travnikov dobivamo potrebno in kakovostno krmo za živino; kajti krma je vendar glavna hrana za naše govedo in konje. Travniki pa dajo tudi ceneno krmo, ker so proizvodni stroški majhni. Ugotoviti moramo na tem mestu, da je travnik mati njivi. Od travnikov spravljamo travo v zelenem ali suhem stanju v hlev, iz njega pa v obliki gnoja na njivo; s tem dajemo hrano njivski posetvi in skušamo doseči čim večji dohodek.

Vsak zaveden kmet je naročnik KMETIJSKE MATICE.

Novice

Ban dr. Drago Marušič na Pohorju

Pretekli teden se je mudil ban dr. Drago Marušič v spremstvu sreskega načelnika gospoda Makarja, mariborskega župana dr. Lipolda in nar. posl. g. Krejčiča v Šmartnem na Pohorju, kjer je bil deležen prisrčnega sprejema tamšnjega ljudstva. G. ban si je pozorno ogledal vse naprave Počitniškega doma kraljice Marije, zlasti pa se je zanimal s skrbjo za vse težave in nadloge domačega prebivalstva, ki jih je gospodu banu potožilo, in je zagotovil izdatno pomoč zlasti pri gradnji ceste med Šmartnim in počitniško kolonijo.

Oče pok. Aleksandra Stamboliškega umrl

V visoki in častitljivi starosti 103 let je preminul preteklo soboto v vasi Slavovici na Bolgarskem Stojmen Stamboliški, oče pok. Aleksandra Stamboliškega, čigar desetletnica mučeniške smrti je minila prav te dni.

Vzornemu kmetskemu možu, očetu in neustrašenemu borcu, ki je dal za zmago kmetske misli svoje najboljše in najdražje — oba sinova Aleksandra in Vasilija — bodi lahka zemlja bolgarska, v vrstah našega kmetskega gibanja pa ohranjen časten in trajen spomin!

Novo ministrstvo?

V Banjaluki so pretekli teden zborovali delegati nabavljajnih zadrug drž. uslužbencev, in sicer 300 po številu, ki so zastopali okoli 60.000 zadružnikov. Zborovanju je predsedoval naš ugledni zadrugar tov. Miloš Štibler. Poleg mnogih drugih sklepov je zlasti važen ta, da so zadrugarji soglasno sprejeli predlog, da se naprosi vlada, da bi se ustanovilo posebno ministrstvo za zadružništvo.

Domače vesti

Velike tekme koscev, ki jo priredi »Zveza kmetijskih fantov in deklet« v nedeljo 18. t. m. v Št. Vidu pri Ljubljani, se udeležite čim številnejše. Četrtnska vožnja po železnici!

Vse narobe. Pri nas stalno vlada precej mrzlo vreme; prav obratno pa je v nekaterih pokrajinah Amerike, kjer imajo neznosno vročino, ki je zahtevala že nad 100 človeških žrtev.

V Pleterjah pri Št. Jerneju je pretekli teden gorelo, k sreči pa so ogenj pravočasno omejili.

Radi slabega spričevala si je s samomorom vzela življenje 21 letna učiteljčica Roza Kosi. »Vodena strela« je udarila v Zagorici pri Dobrempolju 14-letno Francko Kožar.

Naliv s točo je divjal nad Ljutomerom ter prizadajal precej škode, zlasti je toča opustošila vrtove.

Predsednik francoske republike Lebrun je postal častni član Čebelskega društva za drinsko banovino.

V trboveljskem rudniku se je precej poškodoval rudar F. Kunste.

Huda kazen za zapeljivca. Pred okrožnim sodiščem v Novem Sadu je bil te dni obsojen dimnikar Franjo Knip iz Frieza na sto dni zapor in na plačilo 10.000 Din odškodnine, ker je zapeljal neko 17-letno mladenko pod pretvezo, da jo poroči.

Ponarejevalce 20 dinarskih kovancev so te dni izsledili žalski orožniki v Spodnji Savinjski dolini.

Nočni požar je pretekli teden opustošil hišo dr. Černeta v Ljubljani.

Tatovi so v Poljčanah zanetili domačijo Franca Strmška. Ogenj je hišo z vsemi pritliklami popolnoma uničil.

Pesnik Dragotin Domjanič, znan po svojih prisrčnih pesmih iz hrvaškega Zagorja, je pretekli teden umrl v Zagrebu.

Na Pokljuki pri Nomnju na Gorenjskem se je smrtno ponesrečil 22 letni Anton Zima.

Pri košnji je zadet od kapi umrl 75-letni Jakob Rednak iz Vojnika.

Apno v oči. Iz Trnovca pri Mozirju so prepeljali v ljubljansko bolnico 7 letnega posestnikovega sina Petra Brezovnika, ki mu je sosedov fant vrgel apno v oči. Poškodba je zelo nevarna in se je bati, da bo fantek oslepel.

Pasja steklina v Prekmurju. Kljub strogi pasjemu kontumacu in vsem zaščitnim ukrepom se pasja steklina v Prekmurju, zlasti pa v sobotškem srezu, zelo širi. V Sebeborcih so morali te dni zopet ustreliti steklega psa. Oblasti so pasji kontumac še bolj poostrele in odredile takozvani »preki sod« za vse pse, ki se brez nagobčnika klatijo okoli.

Tele brez nog. V vasi Cerkvena blizu Banjaluke se je otelila krava kmeta Koste Radulovića in na svet je prišlo tele brez nog, dočim je sicer normalno razvito.

Ogenj pri Dravogradu. Te dni je izbruhnil požar na dvorišču posestnika Antona Keralta, po domače Bideja v Trbonjah pri Dravogradu. Zgorela je hiša z vsem inventarjem. Škoda je velika.

Gladovni štrajki niso le kaka rekorderska muha ljudi, temveč se jih poslužujejo tudi mnoge živali kakor hitro jim prikratimo svobodo ter jih zapremo v kletko. Razlika je le v tem, da so živali doslednejše: štrajkajo, dokler ne poginejo od gladi.

Presenetljiv dar poplave. V okolici Karlovca, kjer so bile koncem maja in v začetku tega meseca hude poplave, je te dni neki kmet našel nenavadno odškodnino za svojo škodo. Hudo-urnik mu je v gozdu izruval tudi nekaj drevja in ko je posestnik prekopaval jame, ki so nastale od izruvanega drevja, je v eni jami našel lonec, v katerem je bilo 12 zlatnikov in 32 srebrnikov v velikosti naših 50-dinarskih kovancev. Zlatniki in srebrniki so iz leta 1559 in 1561 iz dobe avstrijskega vladarja Ferdinanda I.

Granata med starim železjem. Kleparski pomočnik Jakob Slunjski iz Varaždina je včeraj doma stikal med starim železjem in drugo ropotijo, ko je nenadoma naletel na staro, zarjavelo granato. Obračal jo je tako nerodno, da mu je eksplodirala. Vsega razmesarjenega so morali prepeljati v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Kako kažejo sadovnjaki. Kmetijsko ministrstvo je izdalo poročilo o stanju sadovnjakov v naši državi s posebnim ozirom na škodo pomladnih mrazov. Iz poročila je posneti, da je v naši banovini začelo pri večini vrst cvetje koncem aprila, tako da ni bilo posebnih škod. Od sadja, kateremu je škodoval mraz, je omeniti znatnejše izgube v teh okrajih: breskve krški okraj 40%, brežiški, slovenjgraški okoli 25%, marelice v slovenjgraškem 25% in zgodnje hruške v slovenjgraškem okraju okoli 25%.

Vesti iz sveta

Velika požarna katastrofa se je pretekli teden zgodila v Newarlingtonu v Ameriki, in sicer je zgorela neka celuloidna tovarna.

V Avstriji je vlada prepovedala vsakršno nošnjo uniform.

V naših dneh je vse mogoče; tako je n. pr. v Mitrovici sodavica (>sifone<) dražja od vina.

Komunistično zaroto so odkrili v Budimpešti na Madžarskem in v zvezi s tem aretirali nad 60 oseb.

Nemci se po poročilih časopisov oborožujejo kar na široko, in sicer zaenkrat zlasti izdelujejo orožje.

Ob vzhodni meji Sibirije se Rusija sistematično oborožuje ter pripravlja široke vojaške manevre.

V Turčiji je skočil s tira brzovlak baš ko je vozil čez nek most, več vagonov je padlo v reko.

Nemški škofje so v svojem pastirskem listu izrekli Hitlerju popolno zaupanje.

Rekorderka. V Londonu se prav te dni temeljito posti neka >umetnica stradanja<, ki boče ostati 45 dni brez vsake hrane.

Avstrijska vlada je izdala silno strogo naredbo glede >tiskovne svobode<.

Polet okoli sveta preizkuša nek ameriški letalec, ki je doslej preletel že Ocean, Anglijo, Nemčijo in del Rusije.

Vojne ladje je pričela graditi tudi Rusija. Poleg tega pa je tudi v Italiji že naročila 4 velike križarke.

Na ameriški univerzi v Kingstonu je požar napravil 15 milijonov škode.

Na Venizelosu, bivšega grškega ministrskega predsednika je bil izvršen atentat, ko se je vozil s svojo ženo v avtomobilu. Venizelos je ostal nepoškodovan, medtem ko je bila njegova žena zadeta od štirih strelcev. Gre za atentat političnega značaja.

Zakon proti onim, ki skrivajo denar v tujini. Drž. tajnik v nem. finančnem ministrstvu Reinhardt je dal pojasnila o zakonu, ki ga je sklenila vlada glede bega kapitala v inozemstvo: Kdor ne zadosti svoji dolžnosti, da prijavi svoje premoženje, ki ga je spravil v inozemstvo, do 31. avgusta, se bo kaznoval z ječo ne pod tri leta radi izdajstva nemškega narodnega gospodarstva. Praktično pomeni to, da je zagrožena kazen ječe od 3 do 15 let, pri olajševalnih okoliščinah pa se kazen lahko zmanjša od 1 do 10 let. Za inozemce so določene zaporne kazni, v gotovih primerih pa se zaporna kazen pri inozemcih spremeni tudi v visoke denarne kazni.

Španska vlada Azane je odstopila.

Za gospodinje

Od Binkošti naprej dozorevajo v naših krajih razne vrste črešenj.

Surovih črešenj nikar ne uživaj s peškami vred! To je nevarno, zlasti za otroke. Sicer pa so sveže črešnje izboren dodatek k naši polni hrani, in praktični Amerikanci ne uživajo svežih črešenj samo dopoldan (med zajutrekom in obedom), ampak tudi za zajutrek (pred kavo ali čajem), potem po obedu in po večerji. Ta navada se je udomačila tudi že v zapadni Evropi.

Tudi kuhane črešnje so izborna jed za poltje, bodisi tople ali pa hladne.

Kdor pa črešenj ne more prodati svežih, naj jih ali suši ali pa zakuha v črešnjev kompot in to shrani za zimo. Pri nas suše črešnje navadno na malih lesah na peči; črešnje za sušenje pa naj bodo odbrane (črvice ali nagnito sadje sploh ni za sušenje!) in dovolj zrele; posušene črešnje hrani na hladnem, zračnem prostoru. Posušene črešnje so izvrsten priboljšek za zimo in posebno otroci jih radi uživajo, kuhane ali pa surove.

Iz svežih črešenj napraviš lahko tudi črešnje juhe tako-le: Iz črešenj odstrani peške, črešnje same pa kuhaj v vodi in dodaj nekaj cimeta in ščepec sladkorja. Kuhane črešnje pretisni skozi sito in sok še posladi s sladkorjem (po želji) in polij s tem sokom (juho) opečene rezine kruha.

Za praznike pa speci to-le pecivo, ki ni predrago in se lahko naredi:

Zmesi na deski ali pa v posodi testo iz 10 dek moke, 7 dek surovega masla, 4 dek sladkorja in 1 rumenjaka. To testo razmaži po pločevinasti pekvi in ga posuj s črešnjami in postavi na ogenj, da se lepo zarumeni.

Finejši pa je ta-le recept: Material: 14 dek sladkorja, 2 rumenjaka, sneg iz 2 beljakov, 8 dek krušnih drobtin (4 deke jih oprži v

surovem maslu), nekoliko limonovih olupkov, cimet in črešnje (ali pa višnje). Vse to dobro zmešaj in deni v dobro s surovim maslom namazano in z drobtinami potreseno posodo (model) in speci.

Sejmi

18. junija: Zalog.

20. junija: Dolnja Lendava.

21. junija: Moravče, Vel. Loka, Pekel pri Polčanah, Buče, Vrenske gorice, Šmarje pri Jelšah, Ponikva.

22. junija: St. Jurij ob j. ž, Šoštanj, Sevnica na Savi, Turnišče.

23. junija: Tržiče.

24. junija: St. Jurij nad Kumom, Črmošnjice, Motenja vas, Drnovo, Škofja Loka, Boh. Bistrica, Rovte pri Logatcu, Mirna, Češnjice, Ribnica, Višnja gora, St. Jurij ob Taboru, Kojnce, Laško, Podsreda, Zetale, Ljubno.

Valute

1 nemška marka	Din 13:50
1 švicarski frank	Din 11:10
1 ameriški dolar	Din 46:50
1 angleški funt	Din 193:50
1 francoski frank	Din 2:25
1 češkoslovaška krona	Din 1:71
1 italijanska lira	Din 3:—
1 avstrijski šiling	Din 8:80

Tem kurzom, ki veljajo za čas od 15. maja 1933, se mora do nadaljne odredbe dodati še 28% na ime >prima<. To se pravi, ako prodaj 1 ameriški dolar po kurzu Din 48:80 in dobiš še 28%, dobiš za dolar Din 62:70. To velja tudi za vse ostale tuje valute.

Tržne cene

v Dravski banovini

Voli, žive teže, I. vrste	1 kg Din 4:50 do 5:—
Voli, žive teže, II. vrste	1 kg Din 3:— do 4:—
Voli, žive teže, III. vrste	1 kg Din 2:— do 3:—
Krave, žive teže, I. vrste	1 kg Din 2:— do 3:50
Krave, žive teže, II. vrste	1 kg Din 1:90 do 2:50
Teleta, žive teže	1 kg Din 4:— do 5:50
Praščiči, debeli, živa teža	1 kg Din 8:— do 9:—
Praščiči, debeli, zaklani	1 kg Din 9:— do 11:—
Praščiči, 3—4 mes. stari	1 kom. Din 200:— do 350:—
Kokoši	1 kom. Din 25:— do 30:—
Piščanci	1 kom. Din 18:— do 25:—
Pridelki:	
Pšenica domača	100 kg Din 200:— do 225:—
Rž	100 kg Din 150:— do 175:—
Oves	100 kg Din 130:— do 150:—
Koruza	100 kg Din 100:— do 120:—
Ajda	100 kg Din 200:— do 210:—
Fižol	100 kg Din 180:— do 200:—
Krompir	100 kg Din 60:— do 70:—
Seno sladko	100 kg Din 70:— do 80:—
Slama	100 kg Din 50:— do 60:—
Mleko	1 liter Din 2:— do 2:50
Smetana	1 liter Din 10:— do 13:—
Surovo maslo	1 kg Din 24:— do 30:—
Sir	1 kg Din 18:— do 20:—
Drva za gorivo, trda, 1 kub. m	Din 80:— do 120:—
Drva za gorivo, mehka, 1 kub. m	Din 60:— do 80:—

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tyrševa (Dunajska) cesta 18 (v lastni palači)

obrestuje vse hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri in brez vsakega odbitka
Rentni davek plačuje posojilnica sama

Tekom 51 letnega poslovanja so hranilne vloge narastle na nad Din 230 milijonov
izkazane rezerve znašajo " " 10 "

Poleg lastnega premoženja jamči za varnost vlog nad 6.500 zadrugarjev neomejeno z vsem svojim premoženjem, kar predstavlja milijardno jamstvo in popolno varnost vseh vlog.

Priporočamo Vam
kajboljše šivalne stroje ter
kolesa

Adler-GRITZNER

Švicarski pletilni
stroji DUBIED

Igle in posamezni deli za
vse sisteme strojev edino
le pri tvrdki

Jos. Petelinc, Ljubljana

blizu frančiškanskega mostu ob vodi. Telef. št. 29-18
Brezplačen pouk v voženju. — Večletno jamstvo.

Zaloga v Kranju
Trgovina Levičnik

Ekonom

OSREDNJA GOSPODARSKA ZADRUGA

v Ljubljani

nudi po najnižjih cenah vse vrste deželnih
pridelkov, najfinejšo banaško in domačo
moko, koruzo, krmila, špecerijsko blago
in ostale v to stroko spadajoče predmete

Velika zaloga vseh vrst
umetnih gnojil, modre
galice ter najboljšega
trboveljskega in split-
skega portland-cementa

Kolodvorska ulica šte. 7

KMETJE!

Ako imate kaj naprodaj, ako hočete kaj kupiti, ali česa
iščete, inserirajte to najprej v svojem „Kmetem listu“! —
Cena malim oglasom je samo 1 dinar za besedo.

Račun poštne hranilnice št. 14.257

Telefon št. 28-47

Brzjavni naslov: „KMETSKI DOM“

Denar naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO

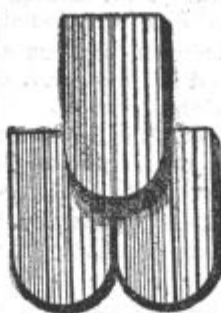
v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

VLOGE na knjižice in tekoči račun se obrestujejo po 5%, pri
tromesečni odpovedi po 6%, večje stalne vloge po dogovoru

Stanje vlog nad Din 35.000.000.— • Rezerve Din 1.100.000.—

Jamstvo za vloge presega večkratno vrednost vlog — Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja
Vložne knjižice drugih zavodov sprejema brez prekinjenja obrestovanja — POSOJILA daje proti poročstvu, na vknjižbo
in proti zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji
BLAGAJNIŠKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½.

Podružnici v Kamniku, Glavni trg — v Mariboru, Slomškov trg 3

Cpeko in strešnike

vseh vrst, za zidavo hiš, iz
znanih karlovskih opekarn

ILOVAC

dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih
cenah samo

Generalno zastopstvo za Dravsko banovino

»EKONOM« LJUBLJANA, KOLODVORSKA 7

Modroci!!

Najcenejše in najboljše modroce (feder-
modroce), otomane, mreže, divane, šport-
ne fotelje in garniture Vam rudi

F. SAJOVIC, LJUBLJANA

Stari trg 6

Vsa tapetniška dela po nizki ceni

Kupujte domače blago!

**Poceni
posojila**

počenši od 2.000 di-
narev do petstotisoč
dinarjev, za vse svrhe,
stanove in poklice, od-
plačljivo v malih me-
sečnih obrokih dajejo:
„Stavbne Mobilne Za-
druge“, Ljubljana,
Mestni trg 25./I.
Iščete poverjenike!

VSAK

zaveden kmet
bi moral
čitati naš
list!

Kose in srpe

z garancijo, izdelane iz najfinejšega švedskega jekla v staroznani
tovarni kos in srpov **Kajetan Ahačič v Trzinu**

nudi

„Ekonom“, Ljubljana

Kolodvorska ulica 7

